

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

Protokolant: praktykant absolwencki Daria Więch

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 05 lipca 2021 r. w Warszawie

sprawy z powództwa Z. Z.

przeciwko pozwanemu Sądowi Rejonowemu (...)

o zadośćuczynienie w związku z krzywdą moralną w wysokości 50.000,00 zł, o zadośćuczynienie w wysokości 276.000,00 zł – odszkodowanie stanowiące różnicę w wynagrodzeniu

1. odrzuca pozew częściowo w zakresie żądania zadośćuczynienia w związku z krzywdą moralną w wysokości 50.000,00 zł;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. odstępuje od obciążania powoda Z. Z. kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej;
4. przyznaje ze Skarbu Państwa – (...) na rzecz pełnomocnika z urzędu powoda Z. Z. – adw. K. J. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w W. kwotę 7.200,00 zł (siedem tysięcy dwieście) powiększoną o należną stawkę podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi Z. Z. z urzędu.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 27 listopada 2017 r. **Z. Z.** zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego o podjęcie działań w jego sprawie.

Wskazał, że był pracownikiem Sądu Rejonowego (...), gdzie pracował jako dozorca. W dniu 16 czerwca 2001 r. został bezprawnie zwolniony na podstawie art. 53 k.p. przez prezes Sądu Rejonowego, przez co wyrządzono mu krzywdę – został pozbawiony opieki zdrowotnej oraz wszelkich dochodów dla siebie i jego rodziny, a ponadto po zwolnieniu w ten sposób nie miał możliwości zarejestrowania się z wystawionym mu świadectwem pracy jako osoba bezrobotna. Zaznaczył również, że na przełomie lat 2006-2012 kierował pisma do Sądu Rejonowego w (...) oraz Prezesa Sądu (...), które były ignorowane. W piśmie z dnia 15 lutego 2018 r. **Z. Z.** sprecyzował, że ww. pismo jest pozwem o odszkodowanie przeciwko Sądowi Rejonowemu w (...)(pisma procesowe: z 27.11.2017 r. k. 5-10 a.s., z 15.02.2018 r. k. 3 a.s.).

W piśmie przygotowawczym z 25 kwietnia 2019 r. pełnomocnik powoda z urzędu sprecyzowała powództwo, wskazując, że wnioskuje o zasądzenie od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w (...) na rzecz powoda zadośćuczynienie w kwocie 326.000 zł, obejmujące:

- kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy moralne powoda będące następstwem działań pozwanego;

- kwotę zadośćuczynienia w wysokości 276.000 zł, której miernikiem jest różnica między minimalnym wynagrodzeniem 2.250 zł brutto a świadczeniami otrzymywanymi przez powoda z ZUS, za każdy miesiąc począwszy od 18 czerwca 2001 r. do dnia zapłaty, tj. 213 miesięcy.

Uzasadniając powyższe pełnomocnik wyjaśniła, że powód był zatrudniony na stanowisku dozorca w Sądzie Rejonowym w Wołominie. W dniu 19 grudnia 2001 r. został zwolniony na podstawie art. 53 k.p. Zgodnie z wyrokiem Sądu Rejonowego dla (...) z dnia 18 grudnia 2002 r. umowa o pracę została rozwiązana wadliwie. Następnie powód domagał się sprostowania świadectwa pracy na drodze sądowej. W związku z wystawieniem powodowi błędnego świadectwa pracy, nie mógł zarejestrować się jako osoba bezrobotna, został pozbawiony dostępu do lekarza oraz jakichkolwiek dochodów, co wpłynęło negatywnie na jego życie. Obecnie powód domaga się od byłego pracodawcy zadośćuczynienia za krzywdy jakich dostał w wyniku działań polegających na zwolnieniu go z pracy, a następnie wystawienia błędnego świadectwa pracy. Powód czuje się skrzywdzony działaniami pozwanego, które wywołały u niego negatywne skutki w sferze psychicznej, jak i w życiu osobistym. Został pozbawiony jedyne źródła dochodów, co wpłynęło na kondycję finansową jego rodziny i wywołało u niego zaniżoną samoocenę, gdyż nie mógł zapewnić godziwego bytu swojej rodzinie. Przyznanie powodowi żądanej kwoty zadośćuczynienia pozwoli wynagrodzić jego cierpienia, które są następstwem działań pozwanego (pismo przygotowawcze z 25.04.2019 r. k. 105-106 a.s.).

W odpowiedzi na pozew z dnia 12 grudnia 2019 r. pozwany Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w (...) zastępowany przez pełnomocnika, powołał się na art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, wskazując, że zastępstwo Skarbu Państwa wykonywane przez Prokuratorię Generalną jest obowiązkowe do zakończenia sprawy w sprawach rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy. Nawiązując do powyższego, zdaniem pełnomocnika odpis pozwu oraz wszystkich pism procesowych w niniejszej sprawie winien być doręczony bezpośrednio do urzędu Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, a nie prezesa Sądu Rejonowego w W., jako statio fisci Skarbu Państwa. Odnosząc się do żądań powództwa, pełnomocnik pozwanego wskazał, że powód był pracownikiem Sądu Rejonowego w W.. Prawomocnym wyrokiem z dnia 18 grudnia 2002 r. wydanym w sprawie X P 1959/01 Sąd Rejonowy dla (...) Wydział pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo Z. Z. o przywrócenie do pracy i zasądził na jego rzecz kwotę 3.030,30 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy. Apelacja od powyższego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie XII Pa 213/03. Następnie wyrokiem z dnia 22 czerwca 2009 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, wydanym w sprawie VII Pa 185/08, nakazał Sądowi Rejonowemu w Wołominie wydanie powodowi świadectwa pracy zmienionego w ten sposób, że w pkt 3a podstawą rozwiązania stosunku pracy wpisane będzie rozwiązanie stosunku pracy dokonane przez pracodawcę, oddalając apelację powoda w pozostałym zakresie, w tym w przedmiocie odszkodowania za wydanie niewłaściwego świadectwa pracy. Kolejnym wyrokiem z dnia 7 września 2010 r. wydanym w sprawie VI P 534/09 Sąd Rejonowy dla (...) odrzucił pozew Z. Z. o odszkodowanie m. in. za pozostawanie bez pracy w związku z nieprawidłowym świadectwem pracy oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie. W toku tego postępowania powód dochodził m. in. odszkodowania i naprawienia krzywdy w minimalnej kwocie 50.000 zł. Roszczenie to zostało prawomocnie oddalone wyrokiem Sądu (...) w Warszawie z 9 lutego 2011 r. sygn. akt VII Pa 137/10. Na tle powyższego w ocenie pełnomocnika żądania pozwu należy utożsamić jako żądanie zadośćuczynienia za krzywdy moralne za działania Sądu Rejonowego w Wołominie jako pracodawcy w rozumieniu art. 417 § 1 k.c. Powód nie wykazał przy tym żadnej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, a tym samym powództwo winno zostać oddalone w całości (odpowiedź na pozew z 12.12.2019 r. k. 203-208 a.s.).

Po doręczeniu odpisu pozwu, w odpowiedzi na pozew z dnia 11 lutego 2020 r.

Skarb Państwa – Prezes Sądu (...) zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania wg. norm przepisanych. W pierwszej kolejności pełnomocnik wniosła o zobowiązanie pełnomocnika powoda do sprecyzowania strony pozwanej, powołując się na ugruntowaną linię orzecniczą, zgodnie z którą pracodawcą – a więc stroną w sprawach z zakresu prawa pracy – nigdy nie jest Skarb Państwa, lecz państwowa jednostka organizacyjna uprawniona do samodzielnego zatrudnienia pracowników. Pełnomocnik Prokuratorii Generalnej podniosła również zarzut przedawnienia roszczeń w rozumieniu art. 442¹ § 1 k.c. oraz brak wykazania przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa (odpowiedź na pozew z 11.02.2020 r. k. 221-225 a.s.).

W piśmie procesowym z 3 marca 2020 r. pełnomocnik powoda sprecyzowała oznaczenie strony pozwanej jako **Sąd Rejonowy (...)** (k. 220 a.s.). W związku z powyższym

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 5 marca 2021 r. zwolnił pozwanego Skarb Państwa – Prezesa Sądu (...) zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej od dalszego udziału w postępowaniu (k. 282 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Z. Z. był zatrudniony w Sądzie Rejonowym w (...) w okresie od 25 października 1994 r. do 16 czerwca 2001 r. na stanowisku dozorca. Z dniem 16 czerwca 2001 r. Sąd Rejonowy w Wołominie rozwiązał z powodem umowę o pracę bez wypowiedzenia powołując się na okoliczność wyczerpania zasiłku chorobowego i wskazując jako podstawę prawną art. 53 Kodeksu pracy. Z kolei w dniu 18 czerwca 2001 r. wystawiono mu świadectwo pracy, którego odbiór pokwitował własnoręcznym podpisem (świadectwo pracy z 18.06.2001 r., oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z 16.06.2001 r., umowy o pracę – kserokopia akt osobowych powoda załączona do akt sprawy sygn. XP 1959/01).

W dniu 2 lipca 2001 r. Z. Z. wniósł pozew przeciwko Sądowi Rejonowemu w (...), wnosząc o przywrócenie do pracy oraz odszkodowanie w związku z niezgodnym z prawem rozwiązaniem z nim stosunku pracy. Po rozpoznaniu powództwa Sąd Rejonowy dla (...) Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 18 grudnia 2002 r. sygn. akt X P 1959/01 oddalił powództwo w części dotyczącej przywrócenia do pracy (pkt I), zasądził od pozwanego Sądu Rejonowego w (...) na rzecz powoda Z. Z. kwotę 3.303,30 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za okres od 19 czerwca 2001 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania (pkt II) oraz nadał wyrokowi w pkt II rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 1.101,10 zł (pkt III). W uzasadnieniu powyższego wyroku stwierdzono, że sześciomiesięczny okres zasiłkowy powoda upłynął w dniu 15 czerwca 2001 r. (piątek), przy czym powód stawiał się do pracy w dniu 18 czerwca 2001 r., a więc bezpośrednio po ustaniu przyczyny jego nieobecności spowodowanej chorobą. W tej sytuacji brak było podstaw do złożenia powodowi oświadczenia woli o rozwiązaniu z nim stosunku pracy w trybie określonym w art. 54 § 1 pkt 1 lit b k.p., gdyż zgodnie z brzmieniem art. 53 § 3 k.p. rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia nie może nastąpić po stawieniu się pracownika do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności. Jednocześnie Sąd Rejonowy zważył, iż przywrócenie powoda do pracy było niemożliwe, bowiem stanowisko na którym był zatrudniony zostało zlikwidowane w związku ze zmianą siedziby oraz zatrudnieniem profesjonalnej firmy zajmującej się ochroną budynku; wobec powyższego Sąd zasądził na jego rzecz odszkodowanie w wysokości odpowiadającej wartości jego trzymiesięcznego wynagrodzenia (pozew k. 1 a.s., wyrok (...) w W. z 18.12.2002 r. z uzasadnieniem k. 54-61 a.s. – akta sprawy sygn. X P 1959/01).

Powyższy wyrok został zaskarżony w drodze apelacji przez obie strony. Wyrokiem z dnia 17 listopada 2003 r. sygn. akt XII Pa 213/03 Sąd Okręgowy w Warszawie XII Wydział Pracy oddalił obie apelacje, nie znajdując podstaw do zmiany skarżonego rozstrzygnięcia (apelacje k. 66-68 a.s., k. 75-78 a.s.; wyrok SO w Warszawie z 17.11.2003 r. z uzasadnieniem k. 96-105 a.s.).

W dniu 4 kwietnia 2006 r. Z. Z. wniósł kolejny pozew przeciwko Sądowi Rejonowym w Wołominie, domagając się odszkodowania w kwocie 1.103,00 zł za każdy miesiąc pozostawania bez pracy, zasądzenie 800 zł tytułem zwrotu kosztów stawiennictwa

na ugody, na które był wzywany przez pełnomocnika pozwanego W. G., a także o wydanie właściwego świadectwa pracy. Po rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy dla W. P. w W. wyrokiem z dnia 22 lipca 2008 r. sygn. akt

VI P 2050/06 oddalił powództwo (pkt 1). Uzasadniając powyższy wyrok Sąd Rejonowy wskazał, że roszczenie powoda o zmianę świadectwa pracy było bezzasadne z uwagi na brak zgłoszenia się przez pracodawcy z żądaniem uzupełnienia tego świadectwa o dodatkową informację, jaką zawarto w orzeczeniu Sądu Pracy z 18 grudnia 2002 r. w sprawie X P 1959/01 oraz w świetle art. 99 § 4 k.p. W zakresie żądania o odszkodowanie w związku z wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy Sąd Rejonowy zważył, że powód nie wykazał, iż nie mógł podjąć pracy z powodu treści świadectwa pracy wydanego mu przez pracodawcę oraz że z tego powodu poniósł jakąkolwiek szkodę. Za niezasadne Sąd uznał również roszczenie o zwrot kosztów na ugody jako nie znajdujące odzwierciedlenia w materiale dowodowym (pozew k. 3 a.s., wyrok (...) w W. z 22.07.2008 r. z uzasadnieniem k. 150 i k. 153-173 a.s. – akta sprawy VI P 2050/06).

W wyniku apelacji strony powodowej, (...)

(...) Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 czerwca 2009 r. sygn. akt VII Pa 185/08 zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w pkt 1 w ten sposób, że nakazał Sądowi (...) wydanie Z. Z. świadectwa pracy zmienionego w ten sposób, że w pkt 3a podstawą rozwiązania stosunku pracy będzie wpisane rozwiązanie stosunku pracy dokonane przez pracodawcę, a w pozostałym zakresie powództwo oddala (pkt II) oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt III). W uzasadnieniu powyższego wyroku wskazano, że wydane świadectwo pracy jest niewłaściwe i nie odzwierciedla istniejącego stanu faktycznego potwierdzonego wyrokiem w sprawie

X P 1959/01, niezależnie od faktu, że powód nie zgłosił się do pracodawcy w celu uzupełnienia świadectwa pracy; jednocześnie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie oddalenia powództwa w pozostałym zakresie (apelacja k. 176-181 a.s., wyrok (...) w W. z 22.06.2009 r. z uzasadnieniem k. 250 a.s. i k. 275-285 a.s. – akta sprawy VI P 2050/06).

W dniu 2 września 2009 r. Z. Z. wniósł kolejny pozew przeciwko Sądowi (...) wnosząc o uzupełnienie wpisu dokonanego przez Sąd (...) w świadectwie pracy z dnia 24 sierpnia 2009 r., wskazując, że brak w nim przyczyny co do zmiany świadectwa pracy i do jego aktualnej sytuacji życiowej,

brak uwzględnienia, że zmiana została dokonana z tytułu wyroku oraz brak odniesienia się do okresu wypowiedzenia. Ponadto odwołujący domagał się odszkodowania w kwocie 1.103,00 zł za każdy miesiąc pozostawania bez właściwego świadectwa pracy oraz zasądzenie 800 zł tytułem zwrotu kosztów stawiennictwa na ugody, na które był wzywany przez pełnomocnika pozwanego W. G. i prezesa Sądu J. W. (1). Ostatecznie odwołujący domagał się zapłaty na jego rzecz kwoty 50.000,00 zł tytułem odszkodowania za pozostawanie bez pracy w związku z nieprawidłowym świadectwem pracy, tytułem uzupełnienia wynagrodzenia z umowy zlecenia, tytułem zwrotu kosztów manipulacyjnych, przejazdów i pism, a także uregulowania składek na ubezpieczenie społeczne oraz uzupełnienia świadectwa pracy (pozew k. 1-2 a.s., oświadczenia powoda k. 47 a.s., k. 173 a.s. – akta sprawy VI P 534/09).

Po rozpoznaniu powyższej sprawy Sąd Rejonowy (...)

w W. (...)Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 7 września 2010 r. sygn. akt VI P 534/09: odrzucił pozew o odszkodowanie za pozostawanie bez pracy w związku z nieprawidłowym świadectwem pracy, zwrot kosztów manipulacyjnych, przejazdów i pism (pkt I), stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę I Wydziałowi Cywilnemu (...)w zakresie roszczenia o uzupełnienie wynagrodzenia z umowy zlecenia (pkt II), stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w W. w zakresie roszczenia o uregulowanie składek na ubezpieczenie społeczne (pkt III), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt IV) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu (pkt V). Uzasadniając wyrok co do rozstrzygnięcia w pkt I

Sąd Rejonowy wskazał, że sprawa w tym zakresie została prawomocnie osądzona w postępowaniu VI P 2050/06 oraz VII Pa 185/08,

co uzasadniało odrzucenie pozwu. W zakresie rozstrzygnięcia w pkt III Sąd wskazał natomiast, że roszczenie powoda o sprostowanie – uzupełnienie świadectwa pracy nie zostało skierowane do pracodawcy w pierwszej kolejności, a ponadto zostało złożone z uchybieniem terminu wynikającego z art. 97 § 2⁽²⁾ k.p.; jednocześnie w ocenie Sądu pracodawca wywiązał się z obowiązku sprostowania świadectwa pracy w sposób nakazany przez Sąd Okręgowy w wyroku zapadłym w sprawie VII Pa 185/08 (wyrok (...) w W. z 07.09.2010 r. z uzasadnieniem k. 181 a.s., k. 187-194 a.s. – akta sprawy VI P 534/09).

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2011 r. sygn. akt VII Pa 137/10 Sąd Okręgowy (...) Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację powoda od powyższego orzeczenia (pkt 1) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu (pkt 2) (apelacja k. 198-200 a.s., wyrok (...) w W. z 09.02.2011 r. k. 225 a.s., k. 227-235 a.s. – akta sprawy VI P 534/09).

Po rozwiązaniu umowy o pracę przez pozwanego powód miał problem ze znalezieniem pracy, był bezrobotny. Jego zdrowie psychiczne uległo pogorszeniu, korzystał z usług przychodni rejonowej w Z. oraz poradni zdrowia psychicznego, po pewnym czasie uzyskując polepszenie stanu zdrowia. Na przełomie lat 2003-2007 pracował w firmie (...)

w W. (zeznania powoda k. 329-332 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym dokumentację w aktach spraw X P 1959/01 i XII Pa 213/03, VI P 2040/06 i VII Pa 185/08 oraz VI P 534/09 i VII Pa 137/10 na okoliczność wcześniejszych postępowań toczących się między powodem a pozwanym, a także w oparciu o zeznania powoda.

Za niewiarygodne Sąd uznał dokumenty załączone do pisma procesowego powoda z kart 11-29 a.s. Dokumenty te dotyczyły postępowania toczącego się wskutek zawiadomienia powoda o możliwości popełnienia przestępstwa naruszenia własności i jako takie nie miały znaczenia dla ustalenia okoliczności istotnych w sprawie niniejszej. Z kolei dokumenty z kart 77-84 a.s. stanowiły kopie dokumentów załączonych do akt spraw X P 1959/01, VI P 2040/06 i VI P 534/09 i jako takie zostały przez Sąd uwzględnione.

Zeznaniom powoda Sąd dał wiarę częściowo – co do zasady w zakresie, w jakim przedstawił swoją sytuację życiową po zwolnieniu go z pracy przez pozwanego. W pozostałej części Sąd ocenił zeznania powoda jako prezentację jego stanowiska w sprawie, nie zaś jako relacje co do okoliczności mających istotne znaczenie w sprawie.

Sąd pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez stronę powodową o przesłuchanie w charakterze świadków adwokata W. G., radcę prawnego D. W., C. C. i J. W. (2) na okoliczność nieprawidłowego rozwiązania umowy o pracę z powodem, prowadzenia rozmów i ustaleń dotyczących rozwiązania umowy o pracę oraz wystawienia powodowi błędnego świadectwa pracy.

W ocenie Sądu powyższe okoliczności były uprzednio przedmiotem ustaleń w ramach postępowań w sprawach X P 1959/01, VI P 2040/06 oraz VI P 534/09 i jako takie należało uznać je za bezsporne. Powyższe dowody były zatem nieprzydatne do wykazania powołanych faktów i w tenże sposób ich zgłoszenie zmierzało do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania.

Strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego, a Sąd uznał, iż był on wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie były roszczenia Z. Z.

o zadośćuczynienie za doznane krzywdy moralne. Zastępująca powoda z urzędu pełnomocnik, precyzując zgłaszane przez niego roszczenia w piśmie procesowym z dnia 24 kwietnia 2019 r., wskazała, że powód dochodzi od pozwanego kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia

za krzywdy moralne będące następstwem działań pozwanego oraz kwotę zadośćuczynienia w wysokości 276.000 zł, której miernikiem jest różnica między minimalnym wynagrodzeniem 2.250 zł brutto a świadczeniami otrzymywanymi przez powoda z ZUS, za każdy miesiąc począwszy od 18 czerwca 2001 r. do dnia zapłaty, tj. 213 miesięcy. Dodatkowo w piśmie procesowym z 7 stycznia 2020 r. powód wskazał, iż żąda kwoty 50.000 zł tytułem odszkodowania za poniesione straty zdrowotne, materialne, upokorzenia oraz pozostawanie bez pracy i opieki zdrowotnej, zarzucając byłemu pracodawcy oszustwo.

Analiza całokształtu stanowiska strony powodowej pozwala przyjąć, że podstawą faktyczną i prawną jego roszczeń były zarzucane pozwanemu działania mające polegać na bezprawnym rozwiązaniu z nim umowy o pracę oraz wystawienie mu błędnego świadectwa pracy, co w konsekwencji miało przyczynić się do utraty przez powoda możliwości podjęcia zatrudnienia oraz pogorszenia się jego stanu zdrowia. Bezsprene należy również stwierdzić, że adresatem roszczeń powoda był Sąd (...), który ostatecznie posiadał legitymację bierną w sprawie. Sąd podzielił stanowisko Prokuraturii Generalnej RP wyrażone w piśmie z 11 lutego 2020 r., zgodnie z którym pozwany – jako faktyczny pracodawca powoda – winien być zakwalifikowany jako strona niniejszego postępowania. Zgodnie z art. 460 § 1 k.p.c., zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej. Pracodawcą, a więc stroną postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy, nigdy nie jest Skarb Państwa, lecz państwowa jednostka organizacyjna uprawniona do samodzielnego zatrudniania pracowników. Niewątpliwie powód upatrywał swojej krzywdy w samych działaniach pozwanego, który był jego pracodawcą, a więc państwowa jednostka organizacyjna uprawniona do samodzielnego zatrudnienia pracowników, nie zaś Skarb Państwa. Nie ma więc tutaj zastosowania art. 67 § 2, zgodnie z którym w postępowaniu procesowym „zwykłym” stroną jest zawsze Skarb Państwa, a tylko personifikuje go jednostka organizacyjna, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie (statio fisci) (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2019 r., II PK 28/18).

Sąd Okręgowy zważył przy tym, że ani powód, ani jego pełnomocnik, nie wskazali podstawy prawnej dochodzonych roszczeń. Wprawdzie zarówno Prokuratura Generalna RP we wspomnianym wyżej piśmie procesowym, jak i pozwana, klasyfikowały materialnoprawną podstawę roszczeń powoda jako dochodzonych w oparciu o art. 417 § 1 k.c. – w myśl którego za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa – niemniej jednak Sąd nie podzielił tego stanowiska. Dochodzenie odszkodowania lub zadośćuczynienia na podstawie stosowanych odpowiednio przepisów kodeksu cywilnego przed sądem pracy powinno odbywać się z uwzględnieniem określonych w kodeksie cywilnym zasad odpowiedzialności. W przypadku sprawy niniejszej, zdaniem Sądu Okręgowego potencjalną odpowiedzialność pozwanego należało oceniać z perspektywy art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. Podnoszone przez powoda okoliczności mające uzasadniać dochodzone przez niego roszczenia pozwalały utożsamiać odpowiedzialność strony pozwanej jako mającej charakter *stricte deliktowy*, nie zaś związany z jej działaniem w ramach imperium organu władzy publicznej.

Przepis art. 415 k.c. stanowi, że kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Oznacza to, że przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej są: zachowanie się określonej osoby, szkoda oraz wina osoby, której zachowanie wyrządziło szkodę. Przesłanki te uzupełniane są przez art. 361 k.c., w którym ustawodawca dodaje do nich adekwatny związek przyczynowy między zachowaniem sprawczym i naruszeniem dobra, z którego wynikła szkoda. W przypadku gdy poszkodowany dochodzi roszczenia o naprawienie szkody na podstawie art. 415 k.c., musi więc wykazać wszystkie przesłanki odpowiedzialności adresata jego roszczeń, zgodnie z treścią art. 6 k.c., stosownie do którego ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Dla zaistnienia tego rodzaju odpowiedzialności odszkodowawczej konieczne jest zatem wykazania, że kumulatywnie (łącznie) wystąpiły następujące przesłanki: 1) powstanie szkody (uszczerbku w dobrach – majątkowych lub niemajątkowych) po stronie podmiotu innego niż sprawca szkody; 2) zawinione zachowanie się sprawcy szkody (działanie lub zaniechanie – w tym drugim przypadku chodzi o zaniechanie działania, do którego podjęcia dany podmiot był w świetle prawa zobowiązany); 3) istnienie zwyczajnego (tzw. adekwatnego) związku przyczynowo – skutkowego między zawinionym zachowaniem się danego podmiotu

a powstaniem szkody u drugiego podmiotu, rozumiane jako sytuacja, w której zachowanie się sprawcy szkody stanowiło warunek konieczny (*conditio sine qua non*) zaistnienia szkody.

Zgodnie z treścią przepisu art. 444 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego

do naprawienia szkody odpowiedniej renty (§ 2). Natomiast zgodnie z art. 445 § 1 k.c.

w wypadkach określonych w art. 444 k.c. sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Rozstrzygnąwszy powyższe kwestie Sąd Okręgowy zważył, że powództwo podlegało częściowemu odrzuceniu – w zakresie roszczenia powoda o zadośćuczynienie za krzywdy moralne będące następstwem działań pozwanego i zasądzenie z tego tytułu kwoty 50.000 zł – z uwagi na powagę rzeczy osądzonej, jako będące przedmiotem rozpoznania w ramach postępowań wcześniejszych w sprawach VI P 2050/06 oraz VI P 534/09 przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe. W myśl art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi osobami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona, czyli zachodzi powaga rzeczy osądzonej (*res iudicata*). Przepis ten powinien być wykładany i stosowany w powiązaniu z art. 366 k.p.c. który reguluje zakres powagi rzeczy osądzonej stanowiąc, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko pomiędzy tymi samymi stronami. Decydujące znaczenie ma zatem - obok tożsamości podmiotowej - tożsamość przedmiotowa dochodzonych roszczeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 stycznia 2012 r., I UK 301/11; z dnia 29 października 2020 r.,

V CSK 511/18). Tożsamość roszczenia w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi tylko wówczas, gdy identyczne są nie tylko przedmiot, ale i podstawa sporu. Termin „podstawa sporu” nie może być identyfikowany z terminem „podstawa powództwa”, gdyż ten nie obejmuje stanowiska strony pozwanej, ani też z terminem „podstawa faktyczna i prawna orzeczenia sądowego”, gdyż podstawy te wyrażają jedynie motywy takiego, a nie innego rozstrzygnięcia. Podstawa faktyczna i prawna orzeczenia stanowi zatem szersze pojęcie

od podstawy sporu. Z kolei tożsamość roszczeń zachodzi, kiedy sąd ma w obu sprawach orzec o tym samym, dysponując tymi samymi faktami, które mają spowodować ocenę tego samego żądania i kiedy rozstrzygnięcie jednej ze spraw oznacza rozstrzygnięcie także drugiej.

O tym zaś, czy chodzi o tę samą lub inną podstawę faktyczną sprawy, nie rozstrzygają konkretne twierdzenia strony powodowej lub brak takich twierdzeń, lecz istnienie lub nieistnienie przed zamknięciem rozprawy okoliczności faktycznych, czyli zdarzeń lub stanów składających się na stan faktyczny, z którym norma prawna rozstrzygająca o słuszności żądania wiąże dochodzone skutki prawne. Przyjmuje się również, że przez sformułowanie „o to samo roszczenie” należy rozumieć szerzej, a mianowicie jako stan obejmujący nie tylko roszczenia (materialne), ale każde to samo żądanie, bez względu na jego przedmiot (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2019 r., V CSK 545/17; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 listopada 2020 r., I ACa 164/20).

Mając na względzie sygnalizowane przez strony postępowania wcześniejsze spory sądowe, Sąd Okręgowy poddał analizie akta sprawy VI P 534/09. W tej sprawie powód ostatecznie dochodził od pozwanego Sądu Rejonowego w Wołominie kwoty 50.000 zł tytułem odszkodowania i naprawienia wyrządzonej krzywdy, wskazując, że na tą kwotę składa się m. in. okres pozostawania bez pracy oraz uzupełnienie wynagrodzenia do wysokości uzyskiwanych dochodów. Odrzucając powództwo w tym zakresie Sąd Rejonowy powołał się na rozstrzygnięte zapadłe w sprawie VI P 2050/06 w którym Sąd Rejonowy dla (...) w Warszawie wydał w dniu 22 lipca 2008 r. wyrok na podstawie którego oddalił powództwa Z. Z. przeciwko pozwanemu Sądowi Rejonowemu w Wołominie m. in. o zasądzenie odszkodowania za pozostawanie bez pracy w związku z nieprawidłowym świadectwem pracy. Wymaga podkreślenia, że w sprawie VI P 2050/06 powód podniósł roszczenie o krzywdy moralne, które zostało przez Sąd Rejonowy zaklasyfikowane jako mające podstawę w art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. oraz art. 415 k.c. – a zatem jako roszczenie

o zadośćuczynienie za poniesioną krzywdę. Oba przytoczone wyżej wyroki był przedmiotem weryfikacji przez sądy II instancji w postępowaniu apelacyjnym. W wyroku z 22 czerwca 2009 r. sygn. akt VII Pa 185/08, rozpoznając apelację od wyroku Sądu Rejonowego w sprawie VI P 2050/06, Sąd Okręgowy wprawdzie częściowo zmienił orzeczenie tego Sądu I instancji w zakresie dotyczącym żądania odwołującego o sprostowanie świadectwa pracy, jednocześnie jednak podzielił stanowisko w zakresie uznania, że powód nie wykazał poniesienia szkody ani krzywdy w związku z wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy i nie potrafił sprecyzować jakie poniesione przez niego krzywdy moralne miałyby stanowić podstawę faktyczną dochodzonego roszczenia, co skutkowało oddaleniem apelacji (k. 285 a.s.). Również w wyroku z dnia 9 lutego 2011 r. VII Pa 137/10, wydanym na tle apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego wydanym w sprawie VI P 534/09, Sąd II instancji stwierdził, że prawidłowym rozstrzygnięciem było odrzucenie pozwu. Sąd Okręgowy zważył przy tym, że w obu powyższych sprawach powód w swoich twierdzeniach wskazywał, że żąda „odszkodowania w związku z krzywdą moralną”, wiążąc podstawę faktyczną tego roszczenia z działaniami pozwanego Sądu Rejonowego w (...). Na tym tle w ocenie Sądu Okręgowego nie ma zatem wątpliwości, iż dochodzone przez powoda roszczenia w poprzednich postępowaniach należało kwalifikować jako zadośćuczynienie, co skutkuje uznaniem, iż wobec żądania powołanego na tle postępowania niniejszego zachodziła powaga rzeczy osądzonej.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy zważył, że w stosunku do roszczenia powoda o zasądzenie od pozwanego kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy moralne będące następstwem działań pozwanego zachodzi powaga rzeczy osądzonej – z uwagi na rozpoznanie roszczenia w tym zakresie w ramach postępowania w sprawie VI P 2050/06 i rozstrzygnięcie tej kwestii prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla (...) z dnia 22 lipca 2008 r. Powaga rzeczy osądzonej wobec tego roszczenia została potwierdzona wyrokiem Sądu Rejonowego dla (...) w Warszawie z dnia 7 września 2010 r. sygn. akt VI P 534/09. Powyższa konstatacja skutkowała zatem odrzuceniem powództwa w omawianym zakresie, o czym Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z pkt 1 wyroku na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

W zakresie roszczenia powoda o zadośćuczynienie w kwocie 276.000 zł Sąd Okręgowy zważył, iż roszczenie to miało w istocie charakter odszkodowawczy. Powód określił bowiem żadaną kwotę roszczenia jako różnicę między minimalnym wynagrodzeniem za pracę jakie otrzymywałby będąc zatrudnionym w Sądzie Rejonowym w (...) a wysokością świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co wskazuje, iż dochodzona przez niego kwota jest ściśle związana ze szkodą materialną, a nie krzywdą.

Tak rozumiane roszczenie powoda Sąd Okręgowy ocenił jako przedawnione, zgodnie z zarzutem podniesionym przez stronę pozwaną. Z uwagi na materialno-prawne (deliktowe) podstawy dochodzonych przez powoda roszczeń, do oceny zarzutu przedawnienia, w miejsce art. 291 § 1 k.p., zastosowanie winny mieć przepisy Kodeksu cywilnego. Powód wywodził omawiane roszczenie z faktu rozwiązania z nim umowy o pracę, które miało miejsce w dniu 16 czerwca 2001 r. W tym czasie obowiązywała regulacja zawarta w art. 442 § 1 k.c., zgodnie z którą roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym wystąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Powołany przepis wiązał rozpoczęcie biegu przedawnienia z kumulatywnym spełnieniem dwóch przesłanek, to jest: powzięciem przez poszkodowanego wiadomości po pierwsze – o szkodzie i po drugie – o osobie obowiązanej do jej naprawienia, a przy tym regulacja ta wyznacza w myśl art. 117 k.c. ramy czasowe dla skutecznego dochodzenia roszczeń majątkowych wynikających z czynu niedozwolonego, których przekroczenie uzasadniało oddalenie roszczenia wobec jego przedawnienia. Odnotować przy tym trzeba, że przepis art. 442 k.c. został uchylony z dniem 10 sierpnia 2007 r. ustawą z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 80, poz. 538), a kwestię przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym reguluje od wskazanej daty art. 442¹ § 1 k.c. Zgodnie z treścią tego przepisu, roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia,

w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Jednocześnie w myśl art. 442¹ § 3 k.c., w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Mając na względzie powyższe należało stwierdzić, że skoro powód upatrywał szkody w rozwiązaniu z nim stosunku pracy, to za datę rozpoczęcia biegu przedawnienia należy przyjąć dzień, w którym do rozwiązania tegoż stosunku doszło, a więc 16 czerwca 2001 r. Powód nie wskazał przy tym innej okoliczności, która świadczyłaby o powzięciu informacji o powstaniu szkody w terminie późniejszym. Z kolei utożsamienie zaistniałej po stronie powoda szkody

z okolicznością niemożności podjęcia pracy wskutek niewydania mu prawidłowego świadectwa pracy prowadzi do przyjęcia, iż szkoda w tej postaci powstałaby wkrótce po zakończeniu stosunku pracy w wyniku rozwiązania umowy przez pozwanego. Okoliczności,

w świetle przywołanej na wstępie regulacji art. 442 § 1 k.c., prowadzą do uznania roszczeń za przedawnione najpóźniej w 2012 roku. Bezsprzeczne przy tym było, że choć roszczenia te powstały przed wejściem w życie w/w ustawy zmieniającej tj. przed dniem 10 sierpnia 2007 r., to skoro już w tej dacie uległy one przedawnieniu według przepisów dotychczasowych

(tj. art. 442 § 1 k.c.), to okoliczność ta wykluczała wynikającą z przepisów przejściowych

(art. 2 w/w ustawy zmieniającej) możliwość zastosowania wobec nich art. 442 § 1 k.c., przy czym również na gruncie tej regulacji powyższe roszczenia uległyby przedawnieniu.

Wprawdzie uznanie roszczenia za przedawnione co do zasady zwalniało Sąd

z merytorycznego badania zasadności powództwa, tym niemniej, gdyby powyższego stanowiska nie podzielić, w ocenie Sądu bezspornie powód nie wykazał zasadności dochodzonych roszczeń. Przede wszystkim powód nie wykazał faktu powstania po jego stronie szkody w postaci niemożności podjęcia zatrudnienia wskutek rozwiązania z nim umowy o pracę przez pozwanego czy też wydania mu błędnego świadectwa pracy. Tym samym brak było podstaw do jednoznacznego uznania odpowiedzialności pozwanego za pogorszenie sytuacji materialnej i życiowej powoda oraz jego rodziny. W toku procesu Sąd dopuścił dowód z zeznań powoda, który wskazał wprawdzie, że po rozwiązaniu z nim umowy o pracę pogorszeniu uległ jego stan psychiczny i w związku z tym podjął leczenie, niemniej jednak – choć Sąd dał wiarę zeznaniom powoda w tym zakresie co do zasady – powód nie zaoferował w toku postępowania jakichkolwiek innych dowodów potwierdzających te okoliczności, lecz również dowodów pozwalających choćby oszacować rozmiar doznanej krzywdy czy też stwierdzić związek jej powstania z działaniami pozwanego. Nie znalazły również potwierdzenia powoływane przez powoda krzywdy, jakich miał doznać wskutek działań pozwanego. Ponadto powód nie udowodnił wysokości roszczenia. Brak było podstaw do przyjęcia – i nie zostały one przez stronę powodową wskazane – jako miernika kwoty odszkodowania różnicy między kwotą minimalnego wynagrodzenia w wysokości 2.250 zł

a wysokością otrzymywanych przez powoda świadczeń z ZUS, gdyż taka kwota minimalnego wynagrodzenia obowiązywała od 1 stycznia 2019 r. Minimalne wynagrodzenie w 2001 roku, kiedy rozwiązano z powodem umowę o pracę, wynosiła 760 zł. Brak również podstaw do przyjęcia zasadności wskazanego przez stronę okresu, za które odszkodowanie miałyby przysługiwać, bowiem, po pierwsze, nie można zakładać iż stosunek pracy powoda z pozwanym trwałby po dziś dzień, po drugie, powód nie wykazał, aby przez cały ten okres poniósł jakąkolwiek szkodę w postaci niemożności podjęcia pracy zarobkowej wskutek jego zwolnienia czy też wystawienia mu błędnego świadectwa pracy.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd Okręgowy oddalił powództwo

w zakresie roszczenia o zadośćuczynienie w wysokości 276.000 zł – odszkodowanie stanowiące różnicę w wynagrodzeniu, o czym orzeczono w pkt 2 sentencji wyroku.

Zgodnie z pkt 3 sentencji wyroku Sąd Okręgowy nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej na podstawie art. 102 k.p.c. Odstępując od nakładania na powoda – jako strony przegrywającej postępowanie – obowiązku zwrotu stronie przeciwnej kosztów procesowych w tym zakresie Sąd kierował się względami słuszności, uznając, że w niniejszej sprawie zachodzi przypadek szczególny, o którym mowa w ww. przepisie. Niezależnie bowiem od niezasadności powództwa, bez wątpienia powód pozostaje w przekonaniu co do odpowiedzialności pozwanego za pogorszenie się jego sytuacji życiowej i stanu zdrowia, co uzasadnia przyjęcie, iż wnosząc pozew pozostawał w przekonaniu co do zasadności dochodzonych roszczeń. Za odstąpieniem od obciążania powoda przemawia również fakt, iż nie jest on osobą majątną, a w niniejszym postępowaniu korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych. Przedstawione przez niego informacje dotyczące jego aktualnej sytuacji finansowej w ocenie Sądu budzą zasadnicze wątpliwości co do tego, czy powód byłby w stanie pokryć koszty zastępstwa procesowego strony przeciwnej bez znacznego uszczerbku majątkowego.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd Okręgowy orzekł w pkt 4 sentencji wyroku na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 18).